

Luonnosta ja kulttuurista lisäarvoa hyvinvointiin

Lisäarvoa luonnosta -tilaisuus
LUT, Lappeenranta 8.11.2019

Elina Vehmasto, Luonnonvarakeskus

Maaseudun hyvinvointiyrittäjyyden koordinaatiohanke

Mitä hyvinvointiyrittäjyyttä...

Luontoon ja kulttuuriin perustuva hyvinvointipalveluyrittäjyys kuten:

- Green Care -palveluyrittäjyys,
  - sosiaali- ja terveystien,
  - hyvinvointimatkailun,
  - TyHy-toiminnan,
  - luonnontuotealan,
  - kulttuurin ja liikunnan palveluyrittäjyys.
- *Hyvinvointipalveluihin kuuluvat sote-palveluiden lisäksi **terveydettä ja hyvinvointia edistävät sekä ennaltaehkäisevät palvelut.***

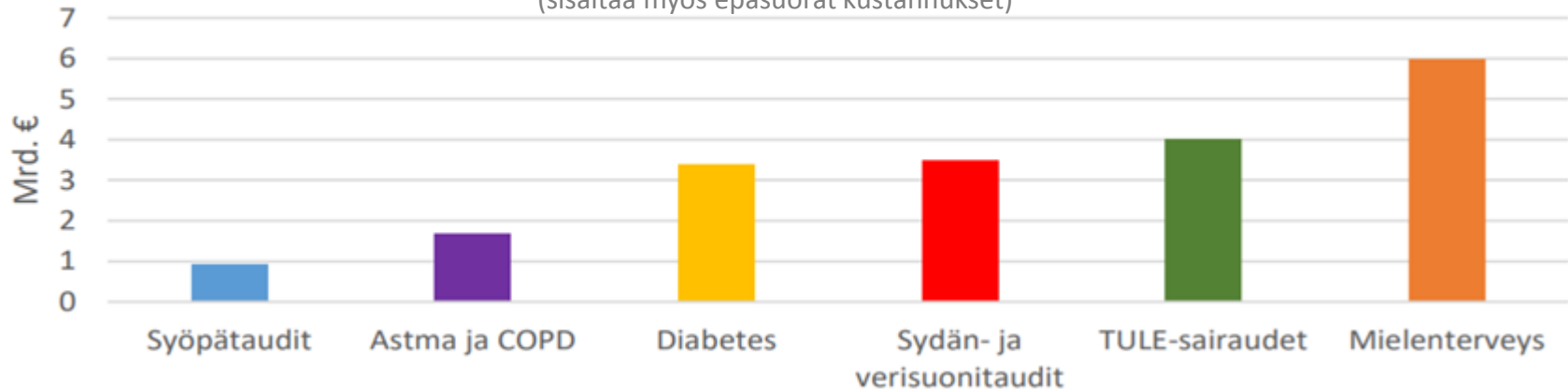

Esityksen neljä väitettä:

- 1) Luontoaltistus vaikuttaa meihin automaattisesti, mikä tekee luontoperustaisista hyvinvointipalveluista erittäin vaikuttavia.
- 2) Luontoperustaiset hyvinvointipalvelut sopivat kaikille ikäryhmille ja monenlaisten asiakasryhmien tarpeisiin.
- 3) Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eli HYTE, on keskeinen sote-kustannusten hillinnän keino, johon yhteiskunta aikoo jatkossa panostaa yhä vahvemmin.
- 4) HYTE avaa uusia mahdollisuuksia monenlaiseen hyvinvointiyrittäjyyteen.

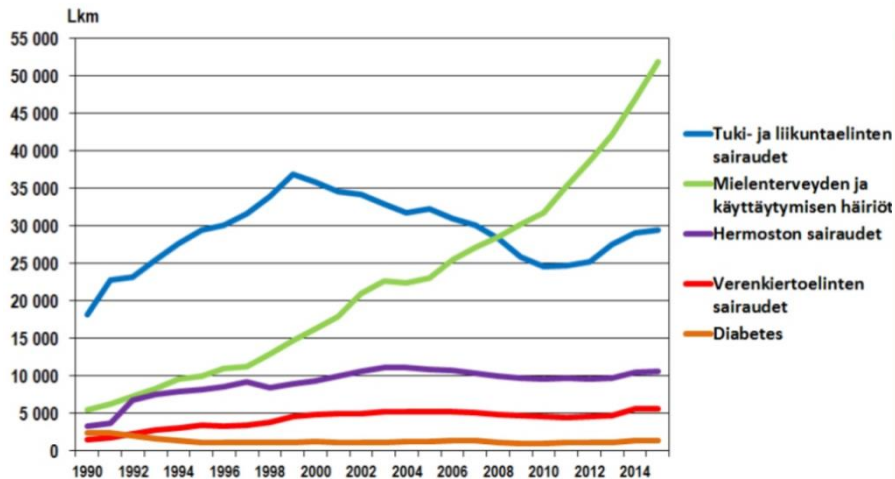
Kansantautien arvioidut kustannukset yhteiskunnalle

(sisältää myös epäsuorat kustannukset)

Lähde: Jyväskylän yliopisto https://www.jyu.fi/it/fi/tutkimus/julkaisut/tekes-raportteja/sote_toimintojen_tehostaminen_verkkojulkaisu.pdf

Mielenterveyskuntoutujien lukumäärän kehitys

Lähde: KELA <https://www.slideshare.net/kelantutkimus/mielenterveysperusteisten-kelaetuuksien-kustannukset>

Liikkumattomuus lisää elintapasairauksia

LIIKKUMATTOMUUDEN SELITTÄMÄ OSUUS ELINTAPASAIRAUKSISTA

Sairaus

- Tyypin 2 diabetes
- Aivoverisuonien sairaudet (halvaukset)
- Murtumat (ranteen ja lonkan alue)
- Paksusuolen syöpä
- Rintasyöpä
- Iskeemiset sydänsairaudet
- Masennus (lievä ja keskivaikkea)
- Selkäsairaudet

Lähde: UKK-instituutti

Luontoaltistuksen hyvinvointivaikutuksia

Parantaa mielialaa

Tehostaa elimistön palautumista stressistä

Elvyttää tarkkaavaisuutta

Metsä lisää verenvasta-aineita

Tuo terveeseen ruokahalun ja väsymyksen

Maatilaympäristö suojaa astmalta ja allergioilta

Parantaa unta ja päivärytmiä

©Luke: Vehmasto 2019

Automaattiset fysiologiset vaikutukset luonnossa

- ∞ vähentää stressihormonien
- ∞ lisää mielihyvähormonien eritystä
- ∞ sydämen syke ja verenpaine alenevat
- ∞ lihasjännitys alenee
- ∞ monipuolistaa ihon ja suoliston mikrobikantaa
- ∞ lisää elimistön vastustuskykyä
- ∞ D-vitamiinin lisääntynyt saanti

Luontoperustaisten hyvinvointipalveluiden asiakasryhmiä

**Työikäisten liikunta
ja virkistys:**

Luonto vie huomion,
suorittaminen jää ja
tuntuu kevyeltä

Osana ”hoitoa”:

Ylipaino-ongelmat
Uniongelmat
2-tyyppin diabetes
Korkeaverenpaine
Selkäongelmat
Kivut

**Osa työhyvinvointia
& työuupumuksen
”hoitoa”**

Nuoret:

ennalta ehkäisevä tuki
& syrjäytymisen
ehkäisy

Lapset:

Luonto lisää liikkumista
ja liikunnallisia taitoja,
vähentää allergioita

Ylivilkkkaus & ADHD:

Keskittymiskyky
paranee luonnossa
liikkumisen jälkeen

Maahanmuuttajat:

luonnon tunteminen helpottaa
kulttuurin ymmärtämistä ja
siihen sopeutumista

**Vanhusten &
vammaisten
hoiva ja virkistys:**
toimintakyky, mieliala,
muistelu

**Osana mielenterveys-
& päihdeongelmien
”hoitoa”**

Liikunta hyvinvoinnin edistämisessä

Liikunnallinen elämäntapa:
Hyvä elämänhallinta ja menestys työelämässä
www.ttl.fi

Työikäisten liikunta **lisää tuottavuutta, jaksamista ja vähentää poissaoloja.**
www.ttl.fi

Liikunnalla on yhteys **hyviin oppimistuloksiin, ja aivojen toimintaan.**
www.likes.fi

Liikunta, seura- ja kansalaistoiminta **vahvistavat vuorovaikutustaitoja ja sosiaalisia verkostoja.**
www.ukkinstituutti.fi

Liikunta, uni ja ravinto ovat **keskeisiä hyvinvoinnin lähteitä** – jotka ovat myös keskenään riippuvaisia
www.ukkinstituutti.fi

<https://www.olympiakomitea.fi/aktiivinen-arki/yhteiskunnallinen-vaikuttaminen/>

Liikuntaa lisäämällä voidaan **säästää miljardeja vuodessa.** Väestön ikääntyessä säästöpotentiaali kasvaa.
www.ukkinstituutti.fi

Mahdollisuus liikuntaan ja liikunnalliseen elämäntapaan **lisää osallisuutta yhteiskunnassa.** www.thl.fi

Seura- ja kansalaistoiminta **rakentavat luottamusta ja sosiaalista pääomaa** yhteiskunnassa. www.stat.fi

Liike on lääke: Liikunta kehittää toimintakykyä, ehkäisee kansansairauksia, ja toimii lihavuuden, diabeteksen, tuki- ja liikuntaelinsairauksien, masennuksen ja muistisairauksien hoidon tukena. www.ukkinstituutti.fi

Taide ja kulttuuri hyvinvoinnin edistämässä

TAIDE JA
KULTTUURI
HYVINVOINNIN
JA TERVEYDEN
EDISTÄMISESSÄ

Taide
kuuluu
kaikille

Taiteella on
hyvinvointi-
vaikutuksia

MAAKUNTA
KUNTA JÄRJESTÖT

Osana
ihmisyyttä,
arkea ja
juhlaa

Oikeus
osallistua

Saavutettavat
taide- ja
kulttuuripalvelut

Kulttuuri-
hyvinvointi-
palvelut

Osana
terveyden
edistämistä
ja hyvää
hoitoa

Korjaavat
sosiaali- ja
terveys-
palvelut

Ehkäisevät
sosiaali- ja
terveys-
palvelut

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen – yhteinen intressi

Matalan kynnyksen ennaltaehkäisevät palvelut

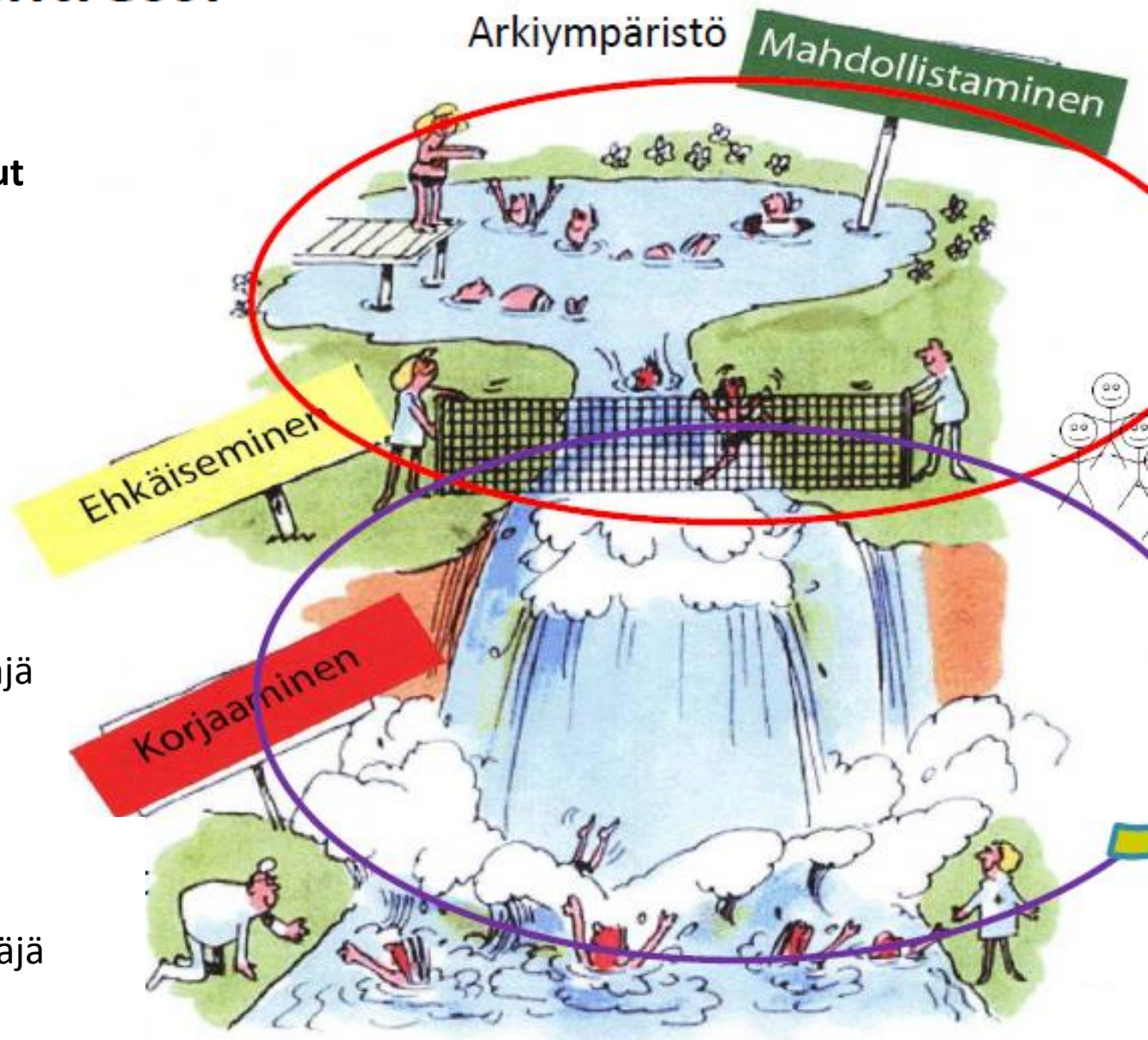
- Yritykset
- Järjestöt
- Kunta
- Seurakunta
- Metsähallitus jne.

Eriyksen tason palvelut

- Kunta/ julkinen järjestäjä
- Yritykset
- Järjestöt

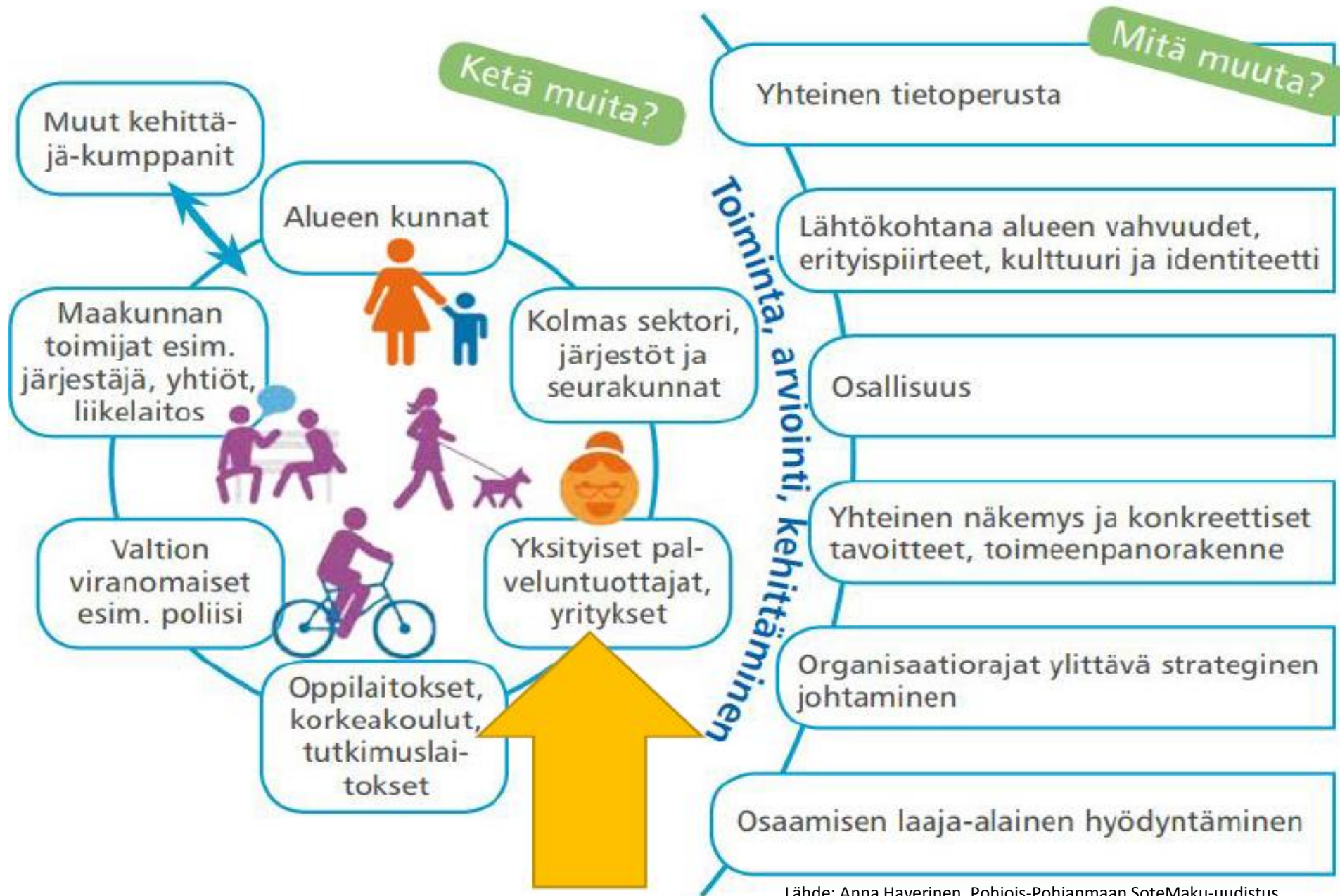
Vaativan tason raskaat, korjaavat palvelut

- Kunta/ julkinen järjestäjä
- Yksityiset lääkaritalot

Hyvinvointitoimijoiden verkosto

Verkoston perusta

Kertaus - esityksen neljä väitettä:

- 1) Luontoaltistus vaikuttaa meihin automaattisesti, mikä tekee luontoperustaisista hyvinvointipalveluista erittäin vaikuttavia.
- 2) Luontoperustaiset hyvinvointipalvelut sopivat kaikille ikäryhmille ja monenlaisten asiakasryhmien tarpeisiin.
- 3) Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen eli HYTE, on keskeinen sote-kustannusten hillinnän keino, johon yhteiskunta aikoo panostaa yhä vahvemmin.
- 4) HYTE avaa uusia mahdollisuuksia monenlaiseen moniammatilliseen hyvinvointiyrittäjyyteen.

Nyt ideoimaan!

Kiitos!

elina.vehmasto@luke.fi

